Direktoratet for **naturforvaltning**

Langedrag Naturpark
Att: Tuva Thorson
3540 Nesbyen

Deres ref.:	Vår ref. (bes oppgitt ved svar):	Dato:
22.11.01	**2001/7071- ARTS/VI/TB**	**20.12.2001**
	Arkivkode:	
	445.24	

Tillatelse til å sette ulv i innhegning – omgjøring av eget vedtak

Den 22.11.01 mottok direktoratet søknad fra Langedrag Naturpark om tillatelse til å fange inn en vill ulv som hadde tatt opphold på stedet, og sette den inn i ulvegården på Langedrag. Direktoratet avslo søknaden i brev av 23.11.01, og bestemte at det skulle igangsettes skremmeforsøk av den ville ulven for å forsøke å bryte dyrets tilvenning til naturparken og slik få den til å vandre ut fra området. For å få best mulig kontroll på virkningene av skremmeforsøkene og sikre at erfaringene fra forsøket kunne komme til nytte i andre tilfeller, ble den ville ulven fanget og radiomerket før skremmeforsøk ble igangsatt. Dyret ble radiomerket den 26.11.01, og skremmeforsøk ble iverksatt samme dag.

Det har i en lengre periode vært gjennomført skremmeforsøk med påfølgende evaluering av oppnådd effekt. Direktoratet konstaterer at den ønskede effekt ikke er oppnådd. Videreføring av skremmeforsøk synes ikke hensiktsmessig.

På denne bakgrunn omgjør direktoratet sitt tidligere vedtak av 23.11.01, jf forvaltningsloven § 35 første ledd bokstav a, og gir Langedrag Naturpark v/Tuva Thorson tillatelse til på nærmere vilkår å ta inn i Langedrag Naturpark en vill, radiomerket ulvetispe.

Direktoratets vurdering

Direktoratet mener på prinsipielt grunnlag at det skal tungtveiende grunner til å fange inn og sette ville dyr i innhegning. En ulv som settes inn i innhegning vil i biologisk sammenheng heller ikke lenger være en del av det bestandsmessige grunnlag for forvaltning av ulv, og vil være et tapt individ i en fåtallig bestand. Unntaksvis vil likevel slik innsetting være det riktigste tiltaket, vurdert opp mot andre foreliggende alternativer.
Adgang til innsetting i dyrepark praktiseres unntaksvis i forhold til kalver av hjortevilt, der mordyret kan være drept eller kalven er forlatt av andre årsaker, herunder at kalven er håndtert av mennesker. I slike tilfeller vil dyret åpenbart ikke kunne leve uten at det tas hånd om av mennesker. Videre tillates innfanging av hjort til oppdrett i et begrenset omfang for å stimulere oppbygging av denne næringsvirksomheten, samt for å redusere risiko for import av hjort fra utlandet. Etter direktoratets vurdering må adgangen til å sette ville dyr i innhegning praktiseres strengt. Innsetting av voksne dyr som har levd i frihet hele sin levetid vil også medføre usikkerhet i forhold til det aktuelle individets atferdsmønster når det blir innestengt, både i forhold til mennesker og til tamme artsfrender. Ulv er en art med meget store arealkrav, og direktoratet mener innsetting av en vill voksen ulv krever spesielle oppfølgingstiltak i forhold til konsekvensen av endret livsmiljø og mulig påfølgende stressbelastning.

Besøksadresse: Tungasletta 2
Postadresse: N-7485 Trondheim
Telefon: 73 58 05 00
Telefaks: 73 58 05 01
Videokonf: 73 90 51 40
Internett: www.dirnat.no
E-post: Postmottak@dirnat.no
Saksbehandler: Terje Bø
Telefon:

Videre vil innsetting av vill ulv i fangenskap på sikt kunne viske ut de eksisterende genetiske forskjeller mellom viltlevende individer og dyreparkindivider.

Problemer knyttet til at vill ulv tar opphold rundt tamulv i innhegninger, hundegårder eller lignende vil kunne oppstå stadig hyppigere med en økende ulvebestand. Det vil med stor sannsynlighet oppstå flere lignende situasjoner i Norge i fremtiden. Å løse slike situasjoner generelt ved innsetting av ville individer i innhegning anses av direktoratet for å være en uheldig praksis. Det må derfor i fremtiden legges til rette for at tilvenning mellom tamme og ville ulver hindres gjennom fysiske sperrer som hindrer ville ulver tilgang til de tamme.

Den ville ulven er trolig tiltrukket til Langedrag Naturpark av flere årsaker, primært de tamme innhegnede ulvene og tilgang på mat. Gjennom disse tiltrekningsfaktorene har ulven over tid også tilvent seg mennesker og bebyggelse. Individet har ikke vist slik skyhet for mennesker som en vanligvis forbinder med vill ulv, før skremmeforsøk ble igangsatt. Skremmeforsøk ble igangsatt den 26.11.01, og ble i starten utført ved at knallskudd ble utløst så nær ulven som mulig hver gang den forsøkte å komme nær innhegningen til de tamme ulvene på Langedrag. Ulvens reaksjon på dette var flukt fra området, og den endret raskt atferd ved at den forsøkte å unngå å eksponere seg for mennesker, og ved at den kun på natterstid forsøkte å komme nær inntil innhegningen. Den 30.11.01 ble forsøket utvidet ved at det ble satt opp et lydskremmeanlegg som skulle fungere som en sperre mot innhegningen med de tamme ulvene, men anlegget har ikke hatt virkning som ønsket.

Skremmeforsøk har nå pågått kontinuerlig siden 26.11.01 og det er brukt knallskudd ved totalt 6 tilfeller. Dette har gitt resultater ved at ulven er blitt mer sky for mennesker, men forsøkene har bare i begrenset grad endret atferden til ulven i tilknytning til ulvegården. Med unntak av et fåtall tilfeller hvor ulven har vandret et stykke unna Langedrag, har den hele denne perioden oppholdt seg nær Langedrag og har opptil flere ganger i døgnet forsøkt å komme i nærkontakt med ulvene i innhegningen. Den ville ulven kommuniserer med de tamme ulvene både vokalt, visuelt og via lukt. Ved minst ett tilfelle har de tamme ulvene kommet seg forbi de indre strømtrådene og oppnådd en direkte kontakt med den ville ulven. Fra både de tamme ulvene og den ville ulven er det observert forsøk på å forsere også de ytre gjerdene. Direktoratet anser dette for å være en alvorlig utvikling, da det ikke kan utelukkes at nye forsøk på å forsere gjerdene kan lykkes. Det er dermed en risiko for at tamme ulver kan komme seg ut av innhegningen.
Direktoratet mener det er nødvendig å redusere risikomomentene i forhold til rømning, i påvente av etablering av effektive ytre sperrer for ville ulvers adgang til naturparken på Langedrag.

Direktoratet har fortløpende vurdert situasjonen under skremmingsperioden, og har ikke på noe tidspunkt vurdert ulven som en sikkerhetsrisiko i forhold til mennesker. Skremmeforsøkene har imidlertid ikke resultert i at den ville ulven har trukket seg unna området. Med tanke på den tid som har gått og de ulike tiltak som er iverksatt, er det nå lite realistisk å kunne skremme ulven vekk fra innhegningen ved fortsatte skremmeforsøk. Videre skremming vil innebære ytterligere eksponering for mennesker, og en mulig tilvenning til både skremmetiltakene og til personell som gjennomfører skremmingen, noe som også kan medføre redusert fluktatferd i forhold til mennesker. Direktoratet vurderer det derfor for uheldig å gjennomføre skremmeforsøk over lengre tid uten at nødvendig ønsket effekt kan påvises.

Med bakgrunn i ovenstående vurderer direktoratet det som ikke hensiktsmessig å fortsette skremmingen av den ville ulven på Langedrag.

Direktoratet har videre vurdert andre alternativer som på kort sikt kan iverksettes for å hindre en fortsatt kontakt mellom ville og tamme ulver i området. I den forbindelse er både flytting av ulven og felling vurdert. Ingen av disse alternativene er vurdert som bedre egnet i dette spesielle tilfellet.

Konklusjon:
Direktoratet konstaterer med bakgrunn i ovenstående at det nå er begrensede muligheter for å oppnå ønsket effekt på denne ulven ved fortsatt skremming. Den foreliggende situasjon på Langedrag er i tillegg lite forutsigbar for både forvaltningen, lokalbefolkningen i området og i forhold til Langedrag Naturpark. Ytterligere forsinkelser i avklaring av situasjonen er uheldig. Bestandssituasjonen for ulv er ikke til hinder for å gjennomføre tiltak rettet mot dette enkeltindividet. Direktoratet vurderer innsetting av ulven i en dyrepark som den mest hensiktsmessige løsning nå.

Vedtak:
Langedrag Naturpark v/Tuva Thorson, gis på nærmere vilkår tillatelse til å ta inn i Langedrag Naturpark en vill, radiomerket ulvetispe som har tilhold i nærheten av Langedrag Naturpark. Tillatelsen er gitt på bakgrunn av at Langedrag Naturpark har gyldig dispensasjon fra forbudet om fremvisning av dyr, jf dyrevernloven § 15, jf brev fra Statens dyrehelsetilsyn av 08.04.97. Tillatelsen er gitt med hjemmel i viltlovens § 26 nr 4, jf forskrift 23.12.1974 om adgang til å innsamle egg og å felle eller fange vilt for vitenskapelige eller andre særlige formål.

Vilkår:
1. Ulven tillates tatt inn i ulvegården på vilkår av at ulven og dens eventuelle avkom kan identifiseres via ytre synlige merker, samt gjennom genetiske prøver.
2. Ulvetispa og alle andre ulver med tilhold i samme innhegning forutsettes merket med radiosender inntil direktoratet bestemmer annet.
3. Ulven tillates fanget innen Nore og Uvdal kommune i tidsrommet 20.12.01-31.01.02.
4. Grunneiers tillatelse skal innhentes, og kommunen og lokal politimyndighet må varsles før fangst og innsetting skjer.
5. Ulvegården må være tilrettelagt på en slik måte både teknisk og mhp antall, kjønn og alder av andre ulver, at risko for skader på dyrene i innhegningen unngås.
6. Innfanging av ulven utføres av veterinær og personell som administreres av direktoratet. Når ulven er plassert i innhegning er ulven underlagt de bestemmelser som følger av fremvisningstillatelse gitt av Statens dyrehelsetilsyn, samt vilkår gitt i dette brev.
7. Innfanget ulv kan ikke avhendes videre.
8. Direktoratet for naturforvaltning kan når som helst iverksette inspeksjon av Langedrag Naturpark for å påse at vilkår gitt i forbindelse med parken overholdes.

Vedtaket kan påklages til Miljøverndepartementet innen 3 uker, jf forvaltningsloven §§ 28 og 32.

Direktoratet har videre vurdert spørsmålet om eventuelle klager på dette vedtak skal gis oppsettende virkning, jf forvaltningsloven § 42. Direktoratet finner imidlertid ikke at allmenne interesser tilsier at iverksetting utsettes, slik at vedtaket iverksettes umiddelbart.

Med hilsen

Janne Sollie
Direktør

Yngve Svarte

Kopi: Fylkesmannen i Buskerud
Nore og Uvdal kommune
Politiet i Kongsberg
Statens dyrehelsetilsyn
Miljøverndepartementet
Landbruksdepartementet
Naturvernforbundet
Alpha-gruppen v/Runar Næss
Fellesaksjonen for ulv v/Ener Borg
Foreningen Våre Rovdyr, PB 195, 2150 Årnes
Dyrebeskyttelsen Oslo
NOAH
Naturvårdsverket
Skandulv
NINA